

Підсумовуючи, вважаємо, що у перспективі післявоєнного періоду бальнеологічні заклади відіграватимуть роль так званої «м'якої інфраструктури безпеки» – інституційної платформи для мобілізації людського і ресурсного потенціалу, формування економіки довіри, розвитку державно-приватного партнерства, створення інвестиційної репутації регіону. Інтеграція цієї галузі у стратегії регіонального розвитку і відновлення має стати пріоритетом як для держави, так і для місцевого самоврядування завдяки модернізації бальнеологічної інфраструктури, залученню місцевого бізнесу і міжнародних донорів до фінансування, розширення спектру послуг закладів відповідно до потреб нової економіки.

Перелік використаних джерел:

1. Штойко П.І. Бальнеологічні ресурси – важлива складова географії туризму. *Подільський регіон : виклики ХХІ століття (географічні аспекти)* : матеріали Всеукраїнської науково-туристичної конференції (м. Тернопіль, 25 квітня 2017 р.). Тернопіль, 2017. С. 42-46
2. Кіщук Л., Новіков О. Співпраця України з ЄС та НАТО у питаннях реабілітації військових. *Сучасні суспільні комунікації : міжнародний досвід та українські реалії* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Лубни, 20 лютого 2025 р.). Лубни : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2025. С. 266-270

УДК 338.24:911.2

Державець Денис

студент 3 курсу

спеціальності «Підприємництво та торгівля»

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

м. Тернопіль

Науковий керівник: Тимошик Наталія

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

м. Тернопіль

ГЕОГРАФІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ ЯК ФАКТОР СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

У сучасних умовах функціонування бізнесу одним із ключових зовнішніх факторів є географічне положення. Воно суттєво впливає на конкурентоспроможність підприємств, логістичні витрати, доступ до ресурсів і ринків збуту, а також на інвестиційну привабливість регіону.

Дослідження просторового розміщення суб'єктів господарювання дає змогу визначити потенціал територій для започаткування або розширення бізнесу.

Географічне положення — це просторове розташування об'єкта щодо природних ресурсів, транспортних магістралей, економічних центрів, державних кордонів тощо. Основними чинниками впливу на бізнес є:

- близькість до ринків збуту, що забезпечує ефективніший маркетинг і швидший зворотний зв'язок із клієнтами;
- наявність природних ресурсів, які формують сировинну базу та знижують логістичні витрати;
- транспортна інфраструктура (залізниця, автошляхи, порти, аеропорти), яка визначає рівень мобільності товарів і послуг;
- рекреаційний потенціал територій (природа, культурні пам'ятки, клімат), що впливає на розвиток туризму, готельного господарства тощо;
- кліматичні умови, які мають значення для аграрного сектору, будівництва, енергетики;

– політична стабільність і участь у міжнародних економічних ініціативах, що впливають на інвестиційний клімат.

Цифровізація частково нівелює вплив географії, проте потреба у високоякісній інфраструктурі, доступі до фахівців і логістичних хабів залишається актуальною. Локальні переваги, такі як індустриальні парки та спеціальні економічні зони, стають важливим фактором у глобальному конкурентному середовищі. У XXI столітті розвиток цифрових технологій частково зменшує вплив географії — наприклад, завдяки інтернету можливо вести онлайн-бізнес з будь-якої точки світу. Проте навіть цифровим компаніям потрібна якісна інфраструктура, стабільне електропостачання, доступ до кадрів та ринків. Також зростає значення логістичних хабів, екозон, індустриальних парків, які створюють «локальні переваги» навіть у глобальному світі.

Україна має стратегічно вигідне географічне положення, яке створює значний потенціал для розвитку різних сфер бізнесу. Вона розташована на перетині важливих транспортних коридорів, що з'єднують Західну Європу з Азією, Північну Європу з Південною. Вихід до Чорного та Азовського морів забезпечує доступ до міжнародної морської торгівлі. Завдяки родючим чорноземам, помірному клімату та великій території сільське господарство залишається одним із найважливіших секторів економіки. Україна входить до світових лідерів з експорту зернових культур, соняшникової олії, кукурудзи. Географічні умови дозволяють розвивати різні види аграрного бізнесу — від рослинництва до тваринництва. Також Україна має вигідне транзитне розташування. Через її територію проходять важливі залізничні, автомобільні та повітряні коридори, які з'єднують Європу з Азією. Потенціал логістичної галузі може бути значно розширений завдяки розвитку сучасної інфраструктури, морських портів (Одеса, Чорноморськ, Південний), логістичних центрів та індустриальних парків. Останні роки бізнес в Україні стикається з серйозними викликами, пов'язаними з воєнною агресією з боку РФ. Частина територій тимчасово окупована, що обмежує економічну активність у цих регіонах. Водночас це стимулює релокацію бізнесу до безпечніших регіонів — західних та центральних областей, що активізує їхній економічний розвиток.

Дослідження показують, що компанії, розташовані в економічних центрах, часто демонструють на 15-20% вищі показники зростання порівняно з аналогічними підприємствами у віддалених регіонах. За даними Світового банку (2023), понад 80% світового ВВП зосереджено у регіонах із вигідним географічним положенням. Морський транспорт забезпечує понад 90% світової торгівлі, а країни з виходом до моря мають на 40% вищий ВВП на душу населення, ніж держави без такого доступу (ООН).

Географічне положення має визначальний вплив на розвиток бізнесу, особливо у виробничому, аграрному, логістичному та туристичному секторах. Воно формує умови для доступу до ресурсів, ринків, інфраструктури, а також визначає логістичні витрати, ризики та переваги. Успішне планування бізнесу потребує ретельного аналізу географічного контексту. В умовах глобалізації підприємства повинні не лише враховувати власне місце розташування, але й будувати стратегії з урахуванням глобальних транспортних і економічних потоків.

Список використаних джерел:

1. Міжнародна морська організація (IMO). Maritime Transport Review. 2023. URL: <https://www.imo.org>.
2. Когут М., Гринкевич С., Хилук В. Поняття та значення логістичного потенціалу як чинника розвитку регіону. *Економіка і регіон*. 2023. № 2(89). С. 16–22. DOI: [https://doi.org/10.26906/eip.v0i2\(89\).2929](https://doi.org/10.26906/eip.v0i2(89).2929)
3. World Bank. Doing Business 2020: Comparing Business Regulation in 190 Economies. 2020. URL: <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/688761571934946384/doing-business-2020-comparing-business-regulation-in-190-economies>.